

Rater of advertising:

12 inches, 1 column, one year.....	\$12.00
6 inches, 1 column, one year.....	6.00
3 inches, 1 column, one year.....	3.00
1 inch, 1 column, one year.....	1.00
12 inches, 1 column, one month.....	1.00
6 inches, 1 column, one month.....	.50
3 inches, 1 column, one month.....	.25
1 inch, 1 column, one month.....	.10
12 inches, 1 column, one week.....	.25
6 inches, 1 column, one week.....	.12
3 inches, 1 column, one week.....	.06
1 inch, 1 column, one week.....	.02
12 inches, 1 column, one day.....	.01
6 inches, 1 column, one day.....	.005
3 inches, 1 column, one day.....	.002
1 inch, 1 column, one day.....	.001

Payments for one year advertisement in advance, balance after 6 months.
Payments for all advertisements less than 1 year must be paid in advance.

LIEUTUVA

Preke apgarsinimu:

2 coliai, 1 kolumas, per meta.....	\$12.00
1 coliai, 1 kolumas, per meta.....	6.00
1 coliai, 1 kolumas, per meta.....	3.00
1 coliai, 1 kolumas, per meta.....	1.00
1 coliai, 1 kolumas, per meta.....	.50
1 coliai, 1 kolumas, per meta.....	.25
1 coliai, 1 kolumas, per meta.....	.10
1 coliai, 1 kolumas, per meta.....	.05
1 coliai, 1 kolumas, per meta.....	.02
1 coliai, 1 kolumas, per meta.....	.01

Nr. 1.

CHICAGO, ILL., SUBATA, 4 SAUSIO (January) 1896 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas IV.

SKAITYTOJUS.

Nuo šių metų įvedame in mūsų laikraštį naujas literas, kokių iki šiol dar ne turėjome. Nors mūsų kalba jau nebuvo tikrai reikalinga ir nors visos Europos išsivysčiusios kultūros jau nuo senesnių joms yra spausdomos; jas vertojo jau ir dauguma Amerikos išsivysčiusių laikraštų ir kitų. Tačiau ir mes negalime pasilikti užpakalyje, bet turime sukurti tokias kitas naujas reikalingas literas, kurios būtų reikalingos darbininkų ir tarybų labui. Per mūsų rašytojų bus ne didelis, bus tik, taip sakant, papildymas mūsų kalbai reikalingas. Tačiau tarp mūsų tik šitas literas arba literas:

A. A. Išsitarė kaip an, bet ne aiskiai, o ne, on, kaip tarp ja tie, kurie mokina iš lenkiskų knygų; suvalkiečiai ja isztare be, wolk taip kaip a, bet žemaičiai ja isztare ja aiskiai kaip an. Paveikslas: merga ir matau merga.

E. Išsitarė taip kaip ir lenkiskai kaip en; suvalkiečiai jos bewiek isztarimo ne atskirėmo e, bet kauniečiai tare aiskiai kaip en. Paveikslas: kumelė ir matau kumelę.

E. Išsitarė kaip ilga e, kaip antai žodžiuose: tėvas, vėjas putė.

I. Išsitarė kaip in, na aiskiai; žitia litera ir suvalkiečiai isztare gana aiskiai, paveikslas nužavazewo i miesta, wieton in miesta, pagauk kumelį.

U. Išsitarė kaip un, ne su wisu aiskiai; suvalkiečiai isztarime ne atskire nuo u; paveikslas: žodžiai: su peiliu ir turi daug peilių.

Taigi pats skaitytojai mūsų laikraščio mato, kad literos tos neatitinka reikalingos, idant skaitant greitai galetu suprasti.

Tuom tarpu daugiau ne jokių permainų ne bus.

Wisems skaitytojams, kurių laikas prenumeratos dar buvo ne išsibaigęs, išsiuntimo pradžiai Kalendarius. I didesnis miestas Kalendarius išsiuntimo ant rankų agentų, kurių ir adresu eja paduodame: Miesto Brooklyn, N. Y. — pas Petrą Abraitį, 196 John St.; miesto Baltimore, Md. — pas Bonawenturą Mažeiką, 1113 Watson St.; miesto New York — pas Juozą Zarewiczį, 28 Seammel St.; miesto Wilkes Barre, Pa. — pas A. P. Aleką, 64 S. Mead St.; miesto Cleveland, O. — pas Nikodemą Olszinskį, 825 St. Clair St.; miesto Shenandoah, Pa. — pas Motiejų Kupečinskį, 201 E. Centre St.; miesto Mt. Carmel, Pa. — pas Petrą Bieliauskį, miesto Minersville, Pa. — pas Kazį Dragelį; miesto Elizabeth Port, N. J. — pas Simoną Makauką, 82 Bond St.

Meldžime guodotinių skaitytojų nueiti prie augsčiau paminėtų agentų, o kiekvienas, kurio dar laikas prenumeratos yra ne išsibaigęs, gausite po kalendarium. Taipogi ir tie, kurių jau pasibaigė laikas prenumeratos, gaus kalendarium, jeigu užsimokės, ką yra skolingi ir užrašysys "Lietuvai" ant 1896 metų.

Chicagiečius užprasdomė ateti i redakciją ir pasiimti savo kalendarium, nes yra ir per tai ne užsimoka per pacitą siuntinėti.

REDAKCIJA.

Žinios iš Lietuvos.

"Vienybė" praneša apie sietokius atsitikimus: Niedzingės valsčiuje (Traku pav. Wilniaus gub.) valsčius iszrinko starys, ukinį Stankiawiczia, nemokantį rašyti. Apie tą dažinoja posrednikas Mierzkowskis atwažewo ir apskelbe Stankiawiczia, kad jis, kaip ne mokantis rašyti, ne gal but starys ir isake aturas rikimius. Stankiawiczias g. suodę rasytą, nuwažewo pas posredniką su bumaszkomis ir eja stoja si stebuklas, nes atrado, kad ne mokantis rasytą užtikimai moka kiek starys ir reika ir antų rinkimų ne reikejo.

Tas pats laikroštis praneša apie sietokį nelabą pasielgimą Pužerij valsčiuje, Wilkowskio pav. rasztinjo: Wienas ukinį, gawę isz wito kanceliarijos taip wadinamą puspaį ant 8 dienų, iszwezo su juom i Karaliauciu sawo serganczių motiej pās gyditoja, bet eja jje užtruko ilgiaus neng 8 dienas. Taigi, idant begrižiant ne reiktu ant rubežiaus bausmes užmokei, prasze jis rasztinjo, idant jam duotu kita puspaį — bet tasu ne dawo. Taigi perpykęs žmogus isztare, kad wisu urednikai Maskolijos, o drauge ir walszezių rasztinjo yra wagys. Užtatą rasztinjo apskunde ji žandariams. Kaip tas wiskas pasibaigęs anam žmogui, dar nežinoma. Teisybe, kad nenusikaltusi nieks nepriwalo wagimi wadinti, bet teipogi ir nieks isz lietuwių nepriwalo Maskolij žandariams lietawį skusti.

Nesenei miestelyj Polowiene, Zurasu (Nowo Alexandrowo) paw. Kauno gub. atsitiko žmogžudyste. Ukinįkas Antanas Matulionis turejo wisada nepaprastą laimę bekažiruojent. Geriausi miestelio loszikai: Juozas Skakauskas ir Jonas Staplauskas pasikese pabandyti laimes su Matulioniu. Losze wisą dieną, ant galo, besiskyrstant jau, kiti patemio, kad kazyros Matulionio turi kokius ten užbraukimus. Isz to iszdygę barnys tarp loszikų; Skakauskas ir Staplauskas, kurie buwo daug pralose, pagriebe suola ir droze Matulioniu per galwą taip drueziai, kad toje tuojaus suskilo. Anodu užmuszeju sueme. Mat koki waisei isz kazyry.

Berlyne, lietuwis slietorius Bendikat, tapo sudo nusprentas ant puses metų kelejimo už nupleszimą garbes cietoriaus.

Lietuwoj wisur žmones rugoje ant užaugimo pereiti metų: szieno buwo mažai — taigi truksta gywulems pšezaro; jawų taipogi ne prikule nei puses to, kas budawo kitais metais. Czia wienok, jeigu mūsų brolems jų pritruksta — tai tankei isz jų paczių kaltes: nes mažai tarp musizkių atsiranda tokių, kurie iszmaintingai ukę westu: weda jie dar ja ir szadien taip, kaip wesda wo protewiai, kada nei deszimtos dalies sziadieninių mokesczių ne buwo.

Isz Warszawas raszo, kad prof. Mierzynski, pasitraukęs nuo uniwersiteto, wisą sawo laiką awerczia ant tirinejimo praetes ir mitologijos lietuwių. Buk pasiseke jam atrasti reikalinga medegę iszaiszkianecių kę reiszkia

senowes lietuwių ir prasy szwentata wieta wadinama Romowe ir apie užduotes kriwe-kriwaczzių ir kitų lietuwiszkų kunigų.

I z Wilkmerges (Wilkmiro) Kauno gub. praneša, kad tapo eja ukinįkų suintas, becinantis uktyj pro kaimą Drumai, Antanas Lotwys, kuri žmones palikę už arklių wagį, nukankino. Kiti gi, pžižtantai Latwį, pasakoje, kad jisai bawęs teisingas žmogus ir buk ji neteislingai anie ukinįkai negalabino.

Tilžes "Ukinįkas" raszo isz Kybartų Sawalkų gub. kad pasiłowus gabenimui žysu i Prusus, pradejo ten gabati linų semenis. Už padą semim moka po 90 kap. Tasai laikroštis posakoje, buk Kybartuose apsigywenę ezechas Frankowsky karbino žmoni, idant jie nesiduotu žydams apsigaudinoti ir su juom susidetu. Jisai uorejo sau, kaipo uždarį, pasiakiyti atsikantį nuosimintį nuo pardawimo žmonems gi moketi ta kę prekę, kokią jisai už laukų waisius arba gywulius gaus. Iszlygos, rodosi, gana naudingos, bet mūsų žmones pripratę prie žydizkių apgaweszezių — welią duotis aniems sawę eziubti. Taigi ant pakwietimo ana ezecho ne sutiko.

Nuo Staropoles (Suwalkų gub) raszo, kad prekes gywulų su wisu atpigę: už geig karwę moka po 20 rub.; už menką kumelę weno 2 iki 12 rub. Arkliai geresni yra brangus, bet jų ne daugel kas turi. Kiaules taiposgi atpigę. Priežastys to pigumo gywulų — yra stoka paszaro. Jewai taiposgi ne brangus: už rugų padą moka nuo 60—62 kap.; miežių nuo 68—73 kop.; awižos nuo 60—65 k. Kartis bulwių (3 pudai) parsiduoda nuo 40—50 kap.

Maskolizskasis waldzių laikraštis "Prawiteltstweny Wiest" raszo, kad užliuretojas Warszawos jeneral-gubernatoriaus kancelarijos p. Bożowsky tapo paskyras ant gubernatoriaus i Suwalkų; iki szioj szklis gi Suwalkų gubernatoriaus p. Podgorodnikow pereina ant gubernatoriaus i pietinę Lankiją i Radomij.

Suwalkų "Gubernskija Wied." raszo apie sekanczius atsitikimus gubernijoj:

Beržinkų walszezioje, Seinų paw. tapo užmusztas užwirtusio wežimo sentikis maskolius Aifonijas Morozow.

Serdokuose Wilkawszkio paw. numire staiga Matijuszas Rasziemas.

Gižuose, Wilkawszkio paw. užsimusze Jonas Medelis.

Paderiszkio, Aleksotos wal. Staropoles paw. sedege waiikas Martino Czechowicziaus.

Netoli miestelio Lazdijų, ant lauko rado negywa Simoną Mikelių.

Babrulizskyje Pilwes upelyj atrado kuną prigerusio Andriaus Sidabro.

Nawinkuose, Seinų paw. sudege: triobos Juozo Mitaičio; Simone, Kalwarijos paw. — triobos Stanislawo Bartoszewicziaus; Ranuose Staropoles paw. — plytneczia Kazio Gustaicio; Kauniszkiuose — klunas (skuniai) And. Fronckewicziaus; Pakumpuose — namai Laurino Krisczewio; Matuliszkeje — triobos Adomo Rederio; Pakluonyje — triobos Mikalojaus Grigonio.

Žinios iš Amerikos.

Isz Thorp, Wis. raszo, kad eja lietuwai užsidejo sujungtomis pajiegomis kroną, kurisai gerai gywwoje. Pajiegų iki szioj sudeta ant to 1600 dol. Krome tam wisko galima gauti.

Isz Baltimores Md. praneša apie szitoki baisų atsitikimą. Senone teatro ant Front ul. žydizka aktorij troja dawinejo žydizkas komedijas ir operetas. 27 diena guodžio daugel žmonių buwo eja susirinkę. Laike parados kas suriko kad dega; žyda, kaip žinoma, ne gal pasigirti draus: taigi tuojaus pradjo wisi ant syk grumtiesi laukan, per kę užkimszo duris ir negalėjo isz eiti. Garsas apie nelaimę patikuso susirinkusius i teatry greitai prapito ir priesz teatry susirinko gimines ir draugai jų, kurie buwo i teatry nucią; tie stengesi woi i teatry isz lauko i-igrusti, kada humani teatry stengesi isz jo iszeiti. Taigi tie newa gelbetojai tik per sawo kwailum, nelaimę padidino, dar labiaus užklmszdami iszejimą isz teatry. Besgrudant, eja užslogino ant smert 24 žmogystas ir daugel tapo sunki suzeisti. Nukentejimai, rodosi, wien žylai; jeigu ir atsianda prawardes lenkizskos, bet rodosi, žiurint ant wardų, kad ir tie turejo buti žydeliai.

San Francisco, Cal., pirma dieną kaledų miesto pleszikai užpuole eja wežima ulyezinio gelžkelio ant Mipion ul. ir waziuojencziui ponui Clark ateme 6000 dol. Policija atrado netoli wietos užpuolimo masznelę užkastą pleskoje su 600 dol.; taigi ja ir daboję. Pleszikai, apie policijos dabojimą nęko nezinodami, atėjo tą užkastą masznelę paimti, ir tokiu budu pateko i nagus dabojenczius policijos.

San Francisco, Cal., pirma dieną kaledų miesto pleszikai užpuole eja wežima ulyezinio gelžkelio ant Mipion ul. ir waziuojencziui ponui Clark ateme 6000 dol. Policija atrado netoli wietos užpuolimo masznelę užkastą pleskoje su 600 dol.; taigi ja ir daboję. Pleszikai, apie policijos dabojimą nęko nezinodami, atėjo tą užkastą masznelę paimti, ir tokiu budu pateko i nagus dabojenczius policijos.

Parciti nedėlią Suw. Wiesz patystese sziaurinės Amerikos buwo 322 nusibankrutijimų; Kauadjo gi 40.

Mieste Dallas, Tex. nepagautas piktadarys stengesi su dinamitu iszmesti i padange namus Edwardo Eukins, ant kampo ul. Gano ir Crushfield. Laike eksplozijos isz žmonių nieks ne prazuwo, bet namai tie sudego.

Portland, Ore. pasimire wiskupas Nesqually'os, kunijas Algidius Junges. Prie dijezijos jo prigulejo sztetai Washington ir Oregon.

Jefferson City, Mo. Dideli twanai daugel bledies padare wisoje pakalnecje Osage. Sustatyti ant lauko turkizski kwieczių (kukuruzų) tapo twano nunesiti; bledj wien isz to rokuoje ant 2 milijonų dol. Czia nepridetos bledys; kokias padare twanas triobose, gywuliuose ir t. Dabar jau rodosi wanduo puola, taigi toliaus jau pawojaus nera.

Louisville, Ky. 8 kaliniai kuczius wakare sutare isztrukti; pramusze jie skyle lubose kalinio ir per ja isziwindawo ant stogo, o nuo eja jau liuosai. niekeno nestabyti, pabego.

Cincinnati, O. apstistojas eja hotelyi turtingas prekejas ir sawinikas dirbtawų Bay Cityje, Mich. wokitys Alex Knopfel prazuwo, nežinia kur jisai dingo.

Louisville, Ky. žmonių sudo arba kaip Amerikoj wadina

"lyncho" tapo draugė su namais sudegianti: William Devers ir Westiene. Pora menesi atgal farmaris Tamoszius West susipyko su Deversu užtatą, kad buk jis ant pikto kelio weda jo paczia. Ant galo ir persiskyre su paczia, kuri apsigywenę drauge su sawo duktere pas Deversą. Westni tas nepatiko, taigi patikėjo ant kelio stengesi Deversą nuszauti, bet rewolweris neiszdegė; Devers gi ginamas sawia geriaus pataikę, nes užmuszo Westą. Devers tapo patikęs suintas, bet eja iszsielisiuo. Tas taip ipykino gymines ir draugus užmuszo, kad jie apstoją namus, kuriuose gyweno Devers su Westiene, juos padegę. Dukte Westienes iszbezo melstai, idant pasigiletu jos motinos, bet ji tapo paimta ir nugabenta i namus wieno negro. Potam liepsnoje jau pasirode ir pati Westiene, melsdama, kad ja iszeista nes ji yra neszeizė, bet tapo su smailiais atgal i liepsną istumta ir eja gywenimą sawo užbaigę. Devers stengesi prasimuszti, bet tapo užstojusiu namus nuszautas.

Oxasa, Mex. Tarp gywentojų kaimų Huitzil ir San Juan del Estado, i-7 priezastes waidų uz rubezius laukų, iszpuole musztynės, kuriuose 4 žmones tapo užmuszti, o 20 suzeistu, tarp kurių daugel sunki. Paszaukta kariumene apmulsino besimuszanczius ir daugel jų suaresztawo.

New Yorke, namuose D. Townsendo Bardona atsitiko didelė wagysta. Wakare, dar nežinomi wagys isigriebe i namus, atsidarę kasą ir iszsineszė deimantų ir kitokių brangių akmenų už \$57,000. Kas žingeidžiaus, kad takart wisi gywentojai namų ir tarnai buwo namieje, bet nieks neiszgirdo jokio buladojomosi wagų.

Isz Pittsburgh, Pa. raszo, kad eja lietuwis Jurgis Didinskas nustojo gywenimo tik per sawo kwailumą ir nedoromą: susigin eziyo jisai su dwiem tokiams jau paszlemekais girtuokliais isz 3 dol. neatgaudams kwapo iszgerio kwortą degtines. Nedatirgto wienok: begerent parwinto ir gala gawo. Argi lietuwai ne gali kuom kitu tarp swetimų atsižymeti? ar priwalo wien girtuokliawimu warda wisu gadyti? Didinskas jau užbaigę sawo gywenimą bet kagalima sakyti apie anuos, kurie ji prie kwailo darbo prikaltbejo!

Cairo, Ill. sudege didelė medžių krautawo ir lentų pjownyzezia prigulinti Walwerine Lumber Co. Bledis ugnies padaryta isznesza 100,000 dol.

Poughkeepsie, N. Y. 40 metų Alfreds Tripp, kurisai nesenei apturejo 300,000 dol. tewo palaičių, gawo sumaiszima proto ir pasikore! Gal isz didelio džiaugsmo! Mat daugybę pinigų tinginiui ne atnesza naudos; žmonija tokių sau nenaudingų sanarių ir nesigaili.

Sisterville, Va. Isz eja paduoda apie szitoki atsitikimą. Kaimo Cochranville, 2 myl. nuo Sisterville, koksai ten 20 m. gyrtuoklis Frank Rogers, paszowe mergina Alicija McClelland; kada gi toji parpuole, ansai, tikeda mas kad ja užmusze, pats persiszowė.

Wietoj, wadinamoj Alberta, Minn., kaip praneša woksizskas laikraštis "Columbia", tapo per akciją parduota lenkizska bažnyčia už skolas. Nupirko ja wienas wokitis ewangelikas.

Isz darbo lauko.

Anglij kalnakasei Indian Ter. susztraikawo; jie pasitiki, kad prie straike prisides 10,000 darbinjų, o tasyk idarbas wisose kastynese turesu nustoti ir gywentojai Texaso ir kitų apskričių pasiliktu su wisu be anglų.

Wyomingo anglų kasyklose pereia meta iki 1 Grudžio buwo 391 darbinjų užmusztų, o 1152 suzeistu.

Mt-Carmel, buwo isz Shenandoah Pa. delegatas Unijos kalnakasių ir lauko i lietuwis kalbą, ragindamas juos laikytiesi unijos.

Vincennes, Ind. sudegę popieros dibiutwe Mill Co. per dar 200 darbinjų eja dirbančių nustojo darbo.

Dunbar Pa. Anglij kastynese Morelio susimuszę darbinjikai negrai su slowakais isz Wengrijos. Nesutikimai traukesi nuo senesni, taigi negrai gerai prirenę (turejo kabinus ir rewolwerius) užpuole an slowakų, kurie nieko neprijaudami, atėjo be ginklų. Kada juodiemsis neteko szuwių, tasyk prasidojo muszis su kuom kas pagriebe. 8 Slowakai tapo nuszauti, 8 gi sunki suzeisti. Tarp juodųjų teipogi atsirado 8 suzeisti.

Walkers Mill Pa. nuo 15 Sausio szių metų anglų kastynese Pittsburgh Frost Co. žada pradeti darlą isz naujo. Kastynes tos bus buwo už skolas uždarytos.

Altus, Ark. Raszo, kad eja galima gauti darlą wisadi, o ypacz gi dabar, nes eja 17 diena buwo eksplozija, kuri buwo puga-dinus maimas; dabar jis isztaičius darbas pasidauogino, Laike eksplozijos tapo užmusztas fjerbosis; potam bewiek puse darbinjų iszwazinejo i kitus krasztus.

Siuwejų darblawiai New Yorko ir Brooklyno pradejo tartiesi su darbinjais, Gal but kad susitakys ir tokiu budu straikai siuwejų eja pasibaigs.

Sztraikai tarnaujenczių prie ulyezinių kary Philadelphiaj jau pusibaigę. Czia, rodosi, darbinjikai nieko ne pelue. Kompanijos pažadejo straikierius atgal priimti, jeigu tik jie bus reikalingi; wien priimti negales, nes persitrauke laike sztraiku dangel darbinjų isz kitų miestu.

Sanariai darbinjiskos organizacijos Building Trades Council, ant sawo mitingo atlaikyto Bostone, nusprendė, idant Sejos menez szių metų padaryti abelą straiką ir pareikalauti, kad darbinjais darbo laikas ne butu ilgesnis kaip 8 walandos.

Drukorių Unija (Typographical Union No. 13) ant sawo susirinkimo nusprendė pareikalauti, idant nierginoms wisizskai butu užrinta dirbti naktimis spaus-tuwese

Uniontown, Pa. Wisi darbinjikai dirbanti kokso dirbtuwese H. C. Thrick & Co. nue 1 Sausio szių metų gauna ant 10c. didesnį ant dienos uždarbį, neng buwo priesz kaledas. Darbinjų eja yra apie 10,000.

Per nusibankrutijimą plieno fabricko Sweet Manufacturing Co. Syracuse. N. Y. 300 darbinjų pasiliklo be darbo.

Per Naujus Metus, 5 walandą ryto 4000 darbinjų tapo nuo darbo paleisti isz trijų didelių "rollmilių": South Chicago, Joliet'o, ir Chicago's ant kertes Ashland ir Archer ayes. Priežastys uždarymo — taisymas peczių, kuriuose tarpina geležį. Kaip nurokuoje, taisymas tas užims porą menesių. Terp atstatyti darbinjų randasi daug lietuwių. Kada wiskas bus sutaisyta ir darbas prasides isz naujo, darbinjikai žada reikalauti padidinimo mokesties iki tiek, kiek buwo moka ma 1893 metuose.

The Lithuanian Weekly "Lietuva"

PUBLISHED EVERY SATURDAY.
Executes all kind of Job Printing and trans-
lates in all modern languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed
"Lietuva" Publishing Co.,
954 33rd St., Chicago, Ill.

Nedelinis Laikraštis "LIETUVA"

Išleista kas Subata, Chicago, Ill.

KASZTUOJA:

ANT METU AMERIKOJE.....\$2.00
IN UŽMARE.....\$3.00

Užveizdetojas A.OLSZEWSKIS.

Bankasčiai (korespondencijos) ir laisvų tu-
ri buti adresuoti ant šio adreso:

"Lietuva" Publishing Co.
954 33rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS.

Prašyti turi būti siuntyti per MONEY ORDER arba
REGISTRUOTAME GRAMATOV ANT RANKO

A. OLSZEWSKIO,

954 33rd St., Chicago, Ill.

Politiszkos žinios.

Nesutikimai Suvienytų Wiespatys-
čių Sziaurines Amerikos su Angli-
ja, maišatai ant Kubos ir Turkijoje.
nesutikimai Anglijos ir prieštasties
Afrikos. — Pasikesinimai Maskolij-
jos ir t. t.

Nesutikimai tarp Suvienytų
Wiespatysčių Sziaurines Ame-
rikos ir Anglijos darosi vis szwel-
nesni. Isz to matoma, kad ne wi-
na, ne kita pasė ne nori twertiesi
už ginklo ir wien jam palikti isz-
riszimą nesutikimų. Ginciniai tie
wienok iszlawė sawo waisius:
delei jų amerikonszkos wisokios
popieros ir pinigai buvo nužude
sawo tikrą wertę, per ką prirei-
kejo jau daugel nužudyti; pa-
gal aprokawimą tulų laikraszečių.
Amerika ant kuso per keletą die-
nų nužudžius tiek, kiek Prancu-
zija užmokejusi kontybucijos wo-
kiecziams nelaimingoje kareje
1871 m. Taigi ne wien per karę
wiespatystės iszpula žudyti.
Isz kitos pusės Ameriką gal nu-
siraminti, nes isz nesutikimų pa-
sirodė, kad wisos Amerikos pat-
waldzskos wiespatystės, apart
wienos Chili, susiartino su Sziau-
res Unija: kiekwiena isz tų wies-
patyszečių pažadėjo Suwieny-
toms Wiespatystėms, pradejus
karei su Anglija, siųsti sawo ka-
riumenę ant pagalbos. Teisybė,
ta pažadetoji kariumenė tų wies-
patyszečių ne turi dideles wertes,
ypac kad tulos isz jų, židejo at-
siųsti daugiaus kareiwų, neng su-
rinkti gal. Wisgi wienok pasiro-
dė, kad wisa beweik Amerika
simpatizuoja su Suwienytomis
Wiespatystėmis Sziaurines Ame-
rikos.

Ant Kubos, ir, nuo isz ten pa-
reinančių žinių, ne galima tikrai
supaišyti keno ciza wirszus: mai-
sztininkų, ar iszpaniskos kuriu-
mes. Maisztininkai buvo betraukia
ant Kubos sostapylės Havanos,
bet nežinia kodėl apsisistojo. Sos-
tapyles gywentojai simpatizuoja
su iszpanijonims, bet prowincijos
su maisztininkais. Reikia tik wieno
didesnio pasisekimo maisztininkų.
ta syk eiles maisztininkų pasidi-
dį, nes prie jų pristoto ir tie,
kurie dar sziaudien wien isz bai-
mes laikosi skwerno iszpanijonų.
Neužylgo reikia laukti ciza dides-
nio muszio tarp maisztininkų ir
iszpaniskos kariuomenės, nes da-
bar abi pusi trauke sawo pajega-
i wieną krawą. Jeigu ta muszi
iszpanijonims nužudyti, ne lik-
jews nieko kito, kaip pasitrauk-
ti nuo Kubos su wisu.

Japonijoj tapo atidengtas pa-
rlamentas. Ciesorius, sweikinda-
mas susirinkusius wiespatyste-
pasirinkusius kalbejo: apie lai-
mingą užbaigimą kares su chi-
necizmis, taipogi apreiszkė, kad
nuo chiniecizmo atimta sala For-

moza (turinti per 3 milijonus gy-
wentojų) tapo jau suwaldyta.
Apreiszkė gerą sutartį Japonijos
su wisomis swieto wiespatystė-
mis, ant galo nurodė ant reikalo
padauginimo kareiwiskų Japo-
nijos pajiegų.

Dar nepasibaigė nesutikimai su
Ameriką, o jau besotyste Angli-
jos pasirode kitur. Isz Jahanisbur-
go (pažįstamo lietuwems isz to,
kad ten yra daugusų brolių nu-
kelewusiu) republikos Transvaal,
pietinėj Afrikoj, apsigywenę ten
anglijonai ir amerikonis parei-
kalawo, idant jiems pripažintu
tas pacias tiesas wiespatystej,
kokes turi tenyszcziai gywen-
tojai holandi-zkos kilmes. Žino-
ma, kad tai tik prieštastis, ant
kuriuos pasiremę galetu apimti,
ta turtinga aukso ir deimentų
kastyneis krasztą. Kalnakasiai
ir kiti Transvaaliaus gywentojai
ginkluojesi, galima laukti susi-
muszimo jų su atsiliepusiais su
neteishgu reikalawimu anglijone-
mis. Europoj toks Anglijos pa-
sielgimas ir daugeliui nepatiko.
Prancuzijoj, Wokietijoj, Holandi-
joj ir Portugalijoj laikraszečiai
reikalauja, idant wisos tos wies-
patystės su suwienytomis pajie-
gomis nedaleistu Anglijai apimti
Transvaaliaus krasztą. Taigi ciza
rodosi Anglijai iszpula sunkesnis
darbas, neng nesutikimuose su
Ameriką už Wenezuela.

Taiposgi prancuziszkai ir masko-
liskai laikraszečiai vis smarkiaus
reikalauje, idant tuodwi wies-
patysti isusikiszu in karę Italijos
nu Abisinija. Dabar gi girdet,
kad jau juodwi susitarė užstoti
Abisiniją prieš wisus pasikėsi-
mus italijonų. Paskutineme lai-
ke pranesza, kad Maskolija siun-
cze abisijoniecems 40000 senų
karabinių Berdano ir 2 mil. pat-
ronų. Žinoma, ta siuntinių gal na-
sių-t tik per prancuzams prigulin-
tį krasztą, parubežiuose Abisi-
nijos, wadinama Obok.

Turkijoj, kaip wirė, taip ir
wersta. Nežinia kuom ant galo
wisas pasibaigs. Ar miesta Zei-
toon, pirma armenieczių užimta
turkiską kariumenę iszwere-
žė, ar ne? pirma raszė, kad
turkai paemę miestą iszpjowe
2500 armenų, dabargi wel parei-
na žinios, kad armenijonims atejo
jū pagalba: kalnuose apsigywenę
jų wientaučiai ir buk jie ginasi
mieste. Pasikesinimai turkų api-
mti miestą tapo atmuszi. Wis tan-
kiaus duodasi girdeti skundai
wiespatyszečių, buk Maskolija
prieszinais slapta apstabdiniui
armenų pjowynių. Dabar gi pa-
reina žinios, buk ji užnanius ki-
toms wiespatystėms, idant jos
sutiktu tik, o Maskolija su sawo
kariumenę apstabydenti mai-
sztus Armenijoj. Negalima patikė-
ti, kad kitos wiespatystės,
ypacz gi Anglija, sutiktu ant Mas-
kolijos užnamymo: ji galetu tai
sybė apstadyti maišzta, bet ap-
stabydus jau nepasitrauktų isz
Armenijos, tik ją priskirtu prie
jai priklansančių szaių. Masko-
lija turi juk dalį Armenijos pri-
skirta dabar prie Kaukazo pro-
wincijų: taigi užemus wisą, grei-
cziaus galetu ją suwaldyti, ture-
dama pė sawo užžiura darbus wi-
sų armenų.

JUOKAI.

— Motiejau, ar noretum buti
waitu?

— Kodėl ne, — kad tik manias
noretu.

— O gi, ar moketum kancelia-
rijoj rasyti?

— Tai ciza didelio daikto: už-
sikabinai "mende" ant kaklo,
iszbrukai perzelį i kumsczizą, ci-
garą i barną ir atitka.

— Jonas po smert atsirado prie
langaus wartų.

— Ar buwai czyszczizuje? — pa-
clause szwentas Petras.

— Ne, atsake Jonas, bet ture-
jau piktą puczį.

— Tai gali eiti i dangų, nes tai
ygi yra bausme tureti netikusią
puczį.

Isz wisur.

Ant salų wadinamų Bismarko
Archipelagu, užimto dabar Wokie-
tijos, gywentojai kaimo Blawo-
lo tapo paduoti sudui už nužudy-
mų žmonių ir už suwalgimą jų ku-
nų. Pakol tenyszcziai gywento-
jai medžiojo ant žmogyszkos me-
sos tik tarp sawias, negaudyda-
wo atkakusių ciza wokiszkų ko-
lionistų, nors misijonoriai skun-
dėsi ne sykį, waldžios nenorejo ki-
sztiesi, bet kada tapo suwalgytas
ir wokiečiai — ta syk ir jos sukruto
ir padawė žmonių mesos walgin-
tojas po sudu. Ar tuom apstab-
dys toliaus žmogėdystę — galima
paabefoti.

Warsawoj kaip ir Pulawuose ar
ba Nowo Aleksandryjoj tapo dau-
gel žandarų sumintų studentų uni-
wersiteto ir žemdarbyties mokslų
instituto. Sako, buk tarp lenkis-
kos jaunumenes atradę maskoliai
sukalbį ir twirta organizacija. Ka-
da toje twirta organizacija atsiras
ir tarp musų apszwiestunų Lie-
tuwų?

Priesz ir per Kalėdas Europoj
wel siantė baisios audros ir darga-
nos. Pakraszečiuose Anglijos,
Skotijos ir Airijos susidauže daug
laiwų. Netoli Dublino koksa tai
laiwas tapo wetros užmestas ant
sudumos; nuo krasztu tuojuas isz-
siunte luota del galbejimo, bet ta-
sai dar ne priwazewę, tapo iszwer-
stus wilnies. 16 žmonių besisku-
binančių su pakelba r e ano laiwo
paskendo. Jurių kajoje Dundald
guli koksa apwerstas garlaiwys.
Netoli Dunkaven angliskas garlai-
wys Moresby tapo užmestas ant
uolos. 36 juriškai i stiebus isika-
bing laikosi per naktį; wos ryt-
metį aplanke waltis su pagalba,
kurem ir pasieke iszgelbeti kele-
tų jurių — potam ansai laiwas
su likusiais 17 žmonių paskendo.

Danijoj, dalis Jutlandijos tapo
wandeniu užlieta isz ko daugel
ciza bledies pasidare.

Berlyne, susineszimas žmonių
wisai sustojo, nes nieks ne iszdry-
sta iszeiti isz namų. Wisoj Wo-
kietijoj stogai triobų daugelį
wietų tapo wėtros nugriauti.

Bulgarijoj ir Rumunijoj iszpua-
le didele daugybę sniego, taip
kad juom kaimai tapo su wisu už-
wersti: giluma sniego rokuoje ciza
ant 15 pedų widutiniskai.

Eriwanijoj ant Kaukazo tapo
nužudyti du nusikalteliai, kurie
užmuszė prekeją Toranowskį.
Wien isz jų buvo armenas, kits
gi mahometonis; tasai paskutinis,
kad pasitikedamas iszsigelbeti nuo
smerties, pirm nugalabėjimo
prieme maskoliską tikejimą — bet
tuom ne iszsigelbejo.

Kareiwis Bengar, kurisai sto-
wedams ant warto Karabauczizuje
muszowė d žmonių, tapo cieso-
rius pagyrtas ir pakeltas i jefrei-
terius. Kaip kam mat ir žmogū-
dyste iszeina ant gero. Anie nu-
szautieje ne buvo pleszikai, bet
teip sau žmones, kurie, kaip tan-
kei szwentą dieną atsitinka, per-
daug iszgeiė ir delto, pasigeria,
pradejo aną kareiwį kolioti.

Lenkijoj, mieste Łódź, Petro-
kowsk gub. sudegė didelės bowel-
ninių audinių fabrikas Liudwiko
Grohmano. Užidegė wakare, taip
kad darbininkai wos spejo iszbe-
gti. Bledį ugnies padaryta rokuoje
ant 300,000 rublų.

Cholera Maskolijoj wis gi nesli-
liauje. Pareižė nedel a Petersbur-
ge apsyrgo 97 žmones, isz kurų
36 pasimirė; Woliniūs gi guber-
nijoj, per tą laiką buvo 74 apy-
rgusių, isz tarpo kurių 40 pasi-
mirė.

Bawarijoj, netoli Mainburgo,
tapo sumirus garsus pleszikas Jo-
nas Seidiz, kurisai susirinkęs ke-
letą tokių jau draugų, pradėjo

užpuldinėti žmones keliais wazi-
nejančizmis; pareižė gi menesį
buwo sulaukęs pacztą ir atemė
wisus kokią nors turinczius wertę
siuntinius.

Karsikoj, wietoj užgimimo Na-
poleono I. priklansaučiai. Prancu-
zijai, priwiso begalo wisokių ple-
szikų. Pulkai jų laiką wisą salos
apygardą, wadinamą Fiumorbo, po
sawo waldžia: gywentojai sten-
gesi pinigų jų prylankumą igyti,
nes kitokio iszejimo ne randa.
Neretai pleszikai užpuldinėje ant
mažesnių miestelių ir tiesiog isz-
wauko Prancuzijos istatytus eru-
dikus. Žmones nenorinti gerinties
tiems žmogžudžiams, nežinodami
ką daryti, slapstos po kalnus, lau-
kai pasilieka ne apdirbti, badas
gi daugelį priwercia prie plaszi-
kų pristoti.

Ant Kaukazo, Maskolijoj, tai-
posgi netrukus wisokių žmogžu-
džių ir pleszikų. Nesenei wietines
waldžios sugaudė ciza wieną ban-
dą tokių žmogžudžių, susidedan-
ciza isz 6 ypatų. 5 isz jų tapo su-
do ant nužudymo nuspręsti, wie-
nas gi tik ant amžino kalėjimo.

Izspanijoj, apskricziuose Oren-
se, Viana, Puebla del Tribes, Lu-
gudini ir Valdeoreas; parubežiuo-
se nuo Prancuzijos, atsitiko gana
smarkus žemes drebejimai. Kele-
tas triobų tapo nuo žemes drebe-
jimo su griautų, bet žmonių už-
musztų ne ateirado.

Petrokowsk gub. netoli dwaro
wadimamo Bugaslaw keliaujan-
ti žmona tapo szunų užpulta. Ant
rėkimo užpultos atbego naktinis
sargas ir atgine ją ir nuwede i ne-
toli esantį paliwarkelį Wesolą, kur
ant rytojaus rado ją jau numirusią.
Buwo wisai apnuogita, kunas bu-
wo baisyseis sukančiotas, bar-
na apgraužta. Turbut ji wel tapo
szunų užpulta ir ciza ją grąžti
pribaigė.

Netoli Torunius, Prusuose, wie-
name kaimė, 20 metų waikinas,
lenkas, Papiesz nudarė sawo 18
metų sesei užtarti, kad toje,
pagal jo nuomonę, dawe jam per-
mažą szmetelį mesos. Užmusze-
jas tuojaus prapuolė, žmones me-
na, kad jis turejo perbegti isz
Prusų i Lenkiją ir tenai slapstosi.

Wisokios žinios.

† Szį metą rengesi trys wies-
patystės iszsiųsti tirinetojus i
pietų ledinius krasztus: wieną
siuncze Australijos angliskos
kolonijos, antą, po wirszinkys-
te dr-o F. Cook'o isz New Yorko;
trečioji gi barono Norderskjoldo
isz Szwedijos.

† Pagelbininkas neseniai pasi-
mirusio garsaus prancuzų mo-
sklineizius Pasteur'o, czechas
daktaras Mormorek iszrado wai-
stą nuo ligos wadinamos rožės,
teiposgi nuo wežio, kurio iki szio
liszka is waisiais iszgydyti ne bu-
wo galima. Sako buk bandymai
iszdawę labai gerus waisius.

† Mieste Colon, Columbijoj,
wienas isz tenyszcziečių gydįtojų
iszrado waisą nuo raupų, kuri
tai liga iki szio buwo laikoma
už neiszgydomą. 12 ligonių su
sena jau liga tapo iszgydyti.
Musų twynėi kaip kada, ypac
parubežiuose nuo Latwijos, pa-
sirodo raupai; maskoliskai gi lai-
raszečiai nuo senesio raszo, kad jie
nuo senesio ciza tarp latwijų Liflan-
dijoj platinsai.

† I Medijolana atkako isz Pa-
ryžiaus p. Gallais su paczia. Su-
siginczijo jisai su tokiais jau kaip
ir jis pats, kad apwez sawo paczia
apie wią swietę, isisodinęs ją
i karaką. Taigi atrito ją per
lygumas ir kalnus isz Pariziaus
i Italiją. Mat užtektinai turinti
pinigų, wieton užsimti kokiū
nors naudingą darbą, kuom už-
siima!

† Wienoje dirba dabar maszi-
nų, su kuria žmones galės laksty-
ti po ora, kaip paukszcziai. Ban-
dawones rengia Gegužio mene-
sy szį metų. Iszrado ją pro-
fesorius Berno techniskio institu-
to Welner. Jeigu wisas pasi-
sektu taip, kaip iszrokawo prof.
Welner, tai žmones su tą maszi-
nų galėtu lakstyti kaip pauks-
zcziai; ta syk nereiktu jau iszlei-
dinėti wiespatystės szimtus
milijonų pinigų ant statymo ge-
ležinkelų. Kelionė isz wietos i
wietą pasidarytu daug pigesnė.

† Europėiszkai laikraszečiai ra-
szo apie szitoki ilgą pasnįką wie-
nos merginos: Limburge, Hol-
landijoj, gywena wiena mergi-
na, kuri jau nuo 230 dienų nie-
ko ne walgė ir nė gerė. Butu
labai gerai, kad tuli musų broliai
lietuwiai, kas link gėrymo, skio-
tu takus anos merginos — o pats
pamatytu kiek tai pinigų galėtu
užsicedyti ir nors dalį jų paauka-
wus ant lietuwystės reikalų, kiek
gero galėtų padaryti. Tuom tar-
pu užsilaikydami ne blaiwai, ne-
tik pats warguose paskendę, bet
dar gadina wardą lietuwų aki-
se kitų tautų.

† Nesutikimai tarp Amerikos
ir Europos wiespatyszečių, pa-
kėle klausymą apie galybę Eu-
ropos. Žinoma, kad isz Europos
i Ameriką galima pributi tik
jūremis, taigi ciza daugiausei swe-
ria galybė ant jurių europėiszkų
wiespatyszečių. Tą nutėmyti ga-
lima isz daugumo kariszkų lai-
wų, kokių turi europėiszkos wiespa-
tystės. Maskolija turi 355 laiwas
su 30000 jurių kareiwų. Angli-
ja turi isz wis 655 laiwų; Pran-
cuzija — 444 laiwy ir 22000 ju-
rių kareiwų; Italija — 348 lai-
wus; Austrija — 139 laiwy;
Turkija — 172; Iszpanija gi 152
laiwy, Suwienytos gi wiespatys-
tės sziaurines Amerikos, pagal
wią skaitliu sawo laiwy — stowi
netoli Iszpanijos.

† Komisija tirinetojų anglis-
kų kolonijoj Sziaurinėj Ameri-
koj atrado ciza nepažįstamą dar
swietui upę. Perdetinis tos ko-
misijos, Dras Bell, pawadino tą u-
pę Sziauriniu Nylumi. Turinti
ji per 5000 angliszkų mylių ilgio
ir wieną mylią pločio siauriau-
sioje wietoje. I ją ipuola keletas
kitų upių.

† Prancuzijoj dabar pradėjo
dirbti wisai kitokio pawidalo
warpus, kurie nors mažiaus ka-
sztuoje, bet taip jau garsus, jeigu
dar ne garseni už senuosius.
Seniaus padirbti warpai juo bu-
wo swarbesni, juo garseni. Tai
gi atsitinka isz senowes baises
dideli warpai, kaip antai wienas
warpas Maskwoj (dabar nuo
warpyncijos nupuolęs) swere
net 250000 swarų; keletas tokių
jau didelių atsiranda ir Japonijos
mieste Jeddo. Tie warpai teisy-
bė garsus yra, bet jie ir begalo
daug kasztuote. Prancuzijos war-
pų dirbėjai nutėmijo, kad garsu-
mas ir tomas warpo pacina ne
wien nuo jo swarbamo, bet dau-
giaus nuo augsczio: juo warpas
augstzesnis, juo žemesni iszduo-
da toną ir juo jis garsesnis. Tai-
gi pradėjo ciza lieti warpus siau-
rus, bet augstus, kurie nors
daug lengwesni, o per tai ir pi-
gesni, bet tokį jau balsą iszduo-
da, kaip ir anie senowiniai, isz
kurių newiens ir kokį milijoną
rublių kasztawo.

† Chinuose, darbas laikraszečio
redaktoriaus yra gana pawojingas
Taip, seniausais ciza waldžų
likrasztis "Gazieta Pekino" isz
cina jų 900 metų ir per tą laiką
net 1800 redaktorių (t. y. wie-
nas kas 50 metų) galwas nužu-
dė. Musų lietuwiszkai skatytojai
ir neperwirsz įsimileja i sawo
likraszečių redaktorius; teisybė
je galwas jų nukirsti ne gal, bet
užtarti stengesi apwersti laik-
rasztį i jūngi sawo norų. Atsitin-
ka, kad kas susipyko su sawo
draugu — tuojaus raszo pliwio-

nes ir koliojimus i laikrasztį, ku-
rį yra iszsiaraszė ir isako redak-
toriui patalpinti jo rasztą, nors
tankiausei ji gedu ir karczemoj
skėityti. Taigi mat musiszkai,
nors galwų sawo laikraszečių re-
daktorių nuimineti ne gal, bet
stengiesi patį laikrasztį i mazgo-
tę apwersti. Mat wisur, juom
žmones tamsesni, juom mažiaus
supranta apie užduotę laikrasz-
czio.

† Wiens Paryžiaus laikrasztis
paduoda pranaszawimus apie at-
sitikimus, koki bus 1896 m.
Pagal nuomonę prancuziszkos
pranaszo szį metą neatbutinai
turesent atsitikti karė tarp eu-
ropėiszkų wiespatyszečių ir bu-
isz to iszdygsent Lenkijos patwal-
dystė ir sugražinimas Prancu-
zijai wokieczzių užimto 1871 m.
krasztu. Kaip tas galetu atsitik-
ti, pranaszas ne iszreiszkia. Ka-
reje prancuzai stotu drauge su
Maskolija; taigi jeigu Prancu-
zija atgauta wokieczzių užimtas
prowincijas: Elzasą ir Lotaringi-
ją — tai turetu sumuszi sawo
prieszinįką. — Maskolija, eida-
ma isz wien gi su prancuzais
teip jau turetu pasilikti laimiczią
pusę. Taigi nesuprantama kokiū
budu Maskolija turetu žudyti
Lenkiją? Prancuziszkas laikrasz-
tis sanprotauje, kad tas galetu at-
sitikti tik tokiu budu, jeigu Mas-
kolija isz gero noro atiduotu
Lenkiją wokieczziams arba Au-
strijai už Konstantinopolį, kurį
užimtu.

† Wisa žeme, pagal dabartinę
nuomonę, žinoma ne su wisu tei-
singa, nes krasztuose laukinių
apgywentuosė suskaiyti ne gali-
ma, turi gywentojų 1480 milijonų.

† Maskoliszkasis laikrasztis pa-
duoda szitokias žinias apie elgi-
masi maskoliskų wirszininkų.
Wienas pawieczio perdetinis
pasiskolino nuo wienos mokytojos
kaimo mokyklos 400 rublių, taigi
beweik wisus juos turtus — bet
kad reikėjo atiduoti, isz pradžios
užsigyne, kad jis neskoline,
bet kada mokytoja apskundė, tai
ansai reprezentantas maskoliszkos
waldžios pripažiuo, kad
jis teisybė kaltas ečas tuos 400
rublių, bet jų neskoline, tik
pažadėjas kaipuo užmokesti sawo
užlaikomai numyletinei.

Kitur wel: po myriui wyro at-
wazewo pas naszle, sawininko
wieno dwaro, pawieczio wirszin-
kas ir pasakė, kad jis noris pir-
kti porą arklių už 200 rublių;
bet kad jie buvo werti daugiaus
neng 600 rub., naszle už pasiul-
ta prekę parduoti ne norėjo.
Taigi ansai wirszininkas tuojaus
atkiro, kad ji neužmirsztu, kad
jis yra pawieczio wirszininku ir
tuos 200 rubl. duoda tik isz ge-
ros szirdies; jeigu naszle nesutik-
tu, tai gal pasigaileti toliaus sa-
wo godumo. Žinoma kad moteris
persigandusi ant wisko sutiko.

Kitur wel toks jau pawieczio
wirszininkas priwerte walszczio,
idant nupirktu plotą žemes ir ant
jo pastatytu puiką ponui wirszin-
inkui gywenimą. Žinoma ir ciza
walszczius atsiskyti negalejo.

Apie tokius atsitikimus raszc
maskoliszkai laikraszečiai, bet
kiek pasilieka dar bjaurėnių jų
ponų darbų, kurių laikraszečiai
negarsina. Tokių juk daugiausei
yra musų kraszte, Lietuwų.

Atitaisimas.

Sanarys Komiteto Lietuwiszkos
Bažnyčios Elizabeth Port p.
Simonas Mukauskas atsiszauke
prie musų su praszimu apgars-
inti laikrasztį, kad paszwentini-
mas bažnyczios atsiprowjys ne 4
dierą Sausio, kaip tai buvo ap-
garsinta nr. 51 "Lietuvos", bet
12 diena, arba antroj nedelioj po
Naujų Metų. Prieštastis to pawe-
liniuo yra toje, kad J.M. Wys-
kupas ant 4 d. Sausio ne gal pri-
buti, nes tures priimti atsiųsta
isz Rymo Szwento Tewo pasiun-
tinį, kardinolą Satolį.

APE Senowes Lietuwas Pylis.

Perspaudinta iš rasztu D-ro J. Basanawicziaus.

(Užbaigta.)

Senowes križioku rasztu-
randi dauguma wardu tokiu senowes pawieczu, pylu, upiu, kuriuos szendien wisoje Lietuwoje negali atjieszkoti; wel ju rasztuose yra pamini wardai tokiu pylu, kuriu wietas, nors ju wardai iki sziai dieni užsiliko, negalima szendien priguliozei paroditi. Nes dar patys križiokai tulosios pyles warda in rā-ztus intraukdami, paczios pylies sienas, wolis sudegino, iszgriowe, su žeme sulygino ir dabar negali pažynti, kur ji in-taisyta buvo. Szios wel dienos kaimu, kurie senowiszkus wardus užlaikę per kelius szimtus metu ne wienas ant kitos naujos wietos perkaltas tape. Žodžiu sakant, ži-nome szendien daugely wardu senowes pylu, negaledami ju tikras wietas atrasti; žinome taipogi daugel senowiszkų pylu wietu — pylekalniū, nežinodami ju seno-wes wardu.

Rasi dabar tulasis skaititojų klaustu, kuomet gi Lietuwas pylis atsiradusios? Ant szito klausy-mo tiktai trumpa atsitikima su-teikti galima. — Wienes pylis in-taisytos tape dar giloje senowėje, kaip mums ludija tuluose pylekal-niuose randamos romenų, graikų ir kitų senowes tautų monetos ar-ba pinigai nuo pirmojo szimtmec-zio. Kristui užgimus, bet szitų seniausiu pylekalnių, regisi, mažai Lietuwoje rastumei. Dau-giau-gę jusupylstyta tape laike ka-riones su wokieczais-križiokais, butent auog 1228 iki 1410 m.

Apie senowes pylis bepnsako-dami-negalime nors keliais žo-džiais, ant pabaigos, nepaminėti senowes lietuwių tikyba ir josios įpatybes, kurios galėtu iszreikšti priežastį tos stiprybės, tos stebu-klingos praboczų musų narsybės wiose su wokieczais ir kitomis tautomis karše. Jau augszciaus paminėta tapo, juog newien už luosybę sawo tėwiszkės, newien už gywastį sawo brolių, newien del užlaikimo sawo milimos kal-bos, prosenai musų kruwinas su križiokais kares wedė, bet ir už luosybę bei iszlaikimą sawo seno-wiszkosios tikybes, sawo diewų, diewaiczų bei wisokių szwenteny-bių.... Senowes lietuwių tikejo twirtai, juog apgindami tuos pri-walumus sawo tautos bei tikybe, ir kowoje krisdami tiesok in dau-gių prosenų sawo nukakia, ku-riame nei gudas, nei lenkas, nei križiokas neįmania jau juos te-
tioti ir kuriame pilna wisokerio-pų linksmybų palaima amžina at-
rasia, draugystėje sawo mylinų senų prosenų, tewų, brolių, sese-
rų. Szitos priežastis del Pilenų pylę daugybę lietuwių liepsno-se gywastį baigė, nenoredami ran-ko-na križiokų papulti; tadel ir wisoso kariones bei kowoje su križiokais wisuomet jie stiprei smarkawo.... — Ta tikybe Lietu-wos kunigaikstysteje dideliai gi-lawo, sako wisokupas Walanczu-s. Ta tai tikybe darė, juog lietuwi-ai drasus ir narsus karese, pirma-siais buvo kareiwiais didžiū. Lie-tuwas kunigaikstyczę; tai juos nors isziskirstusius po miszkus luo-bejo wienos nakties laike surink-ti in wiena burį del atmonijimo neprietelems. Ta ant galo dawė jims didį norą luosybes, kurioja szildyti stengėsi atsiremti nuo Kurszo ir Prusų griauantiems in Lietuwas žemę wokiecziams, o tokiu budu luosiais iszlikti. Ko wisoszendien was szeszelsis be-likol....

Newien sargybes, bet ir tiky-bos reikalai senowes pylise arba jų artybėje, atliekami buvo. Tulose pylise buvo insteigtos garsios wisoje Lietuwoje žiny-

czos, arba meldimo bei aukawimo wietos. Taip senowes rasztai liu-dija, žinyczios buwasios: Romai-
nes, Aukaimių, Wilniaus ir kito-se pylise. Mažesnios pylis taipo-gi turėjo žinyczas. Buwasios tai-pogi žinyczos ir toli nuo pylų, bet ant augztų kalnų įtaisytos: ant Szatrijos kalno Žimaitijoje, pu-szyne ant Birutės kalno pas Pa-langą ir tt.

Wėliaus krikščioniszkai tiky-bei Lietuwoje besiplatinant, ant tų wietų, kur seniaus žinyczios buvo insteigtos, tapo, nors newi-sur, krikščioniszkos bažnyczios, tulose wel žinyczų wietose wien kryžei pastatyti. Tokiu tai budu tulosios senowes žinyczios, kur praboczėi musų laupsino diewus sawo, paskirtos tapo garbei krik-ščioniszkajo Diawo: stabai arba statuwos wiriausių Lietuwas diawo isznaikinta, o jų wietoj al-toriai įtaisyta....

Senei jau isznyko Lietuwas py-lis, senei jau pragaiszo praboczų musų stiprybė, isznyko jau tiky-be senowės, pamaži nyksta ir pa-ti Lietuwa.... Kas-gi mums liko nuog musų garbingų praboczų? — Didelis plotas musų žamas kri-žiokams teko; upes lietuwių kraujo nuplaukė į jūras; szen-dien neatrastų bent sklypų žu-mės, kuris nebutu prisigerys lie-tuwiszkio kraujo.... Kaimai isz-deginti, wisa Lietuwa iszpusty-ta bei nuwarginta.... Senowės tikybe, kuri buvo susivienijusi su dwasia musų tautos, iszlaiszo-ta tape: per ilgus werguwės me-tus isznyko senowiszkos giesmes, raudos, pasakos senowes, kuriose weikalai musų tėwų apipasa-kojami buvo; isznyko ir dwasia senowės Lietuwas.... Križiokams musų žamėje įsikurus, Lietuwa-i į jų, o welaus į Lenkų rankas pa-tekus, sunyko garbė musų tautos, josios stiprybė, tewiszkės meilė, o pra-idėjo ilgos eilos nelainių.

Kas-gi bet liko mums nuo mu-sų tėwų? Atsakimas trumpas: — rasztai apie jų senowės wekalus ir.... pylekalni—tai wieso mu-sų wistarizskos liekanos. Rasztus paliko daugiausei patis wokieczei; rasztas isznykus, szendien nei žinoti nežinotumėme, apie musų praboczų darbus, jų kruwinas ka-res ir rasi dumotumeme, juog ru-stusis Diawas, leisdamas mus ant szios aszarų pakalnes, liko mums amžinai wargti!.... Pylekalnius wien patis musų praboczėi supyl-stė; ezitie tad kalnai yra tai wie-njtes liekanos tėwų darbo. Ki-tos tautos turi daugybę wisokių senowės puikių palaikų, kuriais gėrisi; mes wel galime gerėtiesi ir girtiesi wien pylekalniais, su-pyltais musų tewų rankomis, — taiš pylekalniais, kurie ir tolimiau siems waikų-waikams liudįs apie garbingus žilosios senowės prab-oczų musų wekalus!

Szendien pylekalniai musų niuk-so liudni, apleisti, daugiausei isz toli nuo gywenimų žmonių lau-kuose; tarytų musum laiko žmones baidosi ar prisidingi tų senowės liekanų. Apie juos wien girdėsi tuloje wietoje wisokias baisias pasakas: tai ant jų naktimis wa-dinasi, tai ša juose paslėpti di-deli turtai, kuriuos saugoją pik-tosios dwasios.... Iszardimas, kasinejimas pylekalnių wisokias nelaiminis atgabenti gadi; taip wienam ukinjui puole jaučiai, kuriais bandę pylekalnio ligi-mele knaibinti.... Szendien szir-dise musų užsiliko wien baimės pajautimas po tų krawinų weika-lų, kurie eze prie tų pylekalnių senowės atsitiko.... O kaip eze iszweizlėjo senowėje? Ant pyle-kalnių, ir už jų woli prabocziai musų turėjo wisuomet ramiusią wiegą. Cze jie melgė sawo die-wams. Cze jie isz wiso pawieczio suėjimas arba seimus laikė, susi-kalbėdami apie wisokius kario-nes reikalus ir apdumodami apsi-gynimo būdą. Czionai po dienių dienas wyrai sargybos būdų, nuo križiokų pleszimo gywentojus ap-

stugodamį ir apgindamį. Cze jau nuo križiokų gynėsi; eze jau krau-
jus musų praboczų srowemis te-kėjo. Jei įmanytū szitie liudni ir nebyli pylekalniai iszpaskoti, ka-jie yra per tiek metų regėję krau-
jo bei wisokių baisenybių; ka jie mums pasakytų?... Ar kas gal-es susilyginti su mumis ir pasi-gerti tokiis puikiais pylekal-niais?....

Baigeme. Jei Lietuwa iki šei dieni gywa dar liko, tuomi mes kalti esame stiprybei musų gar-bingų pposenų bei pražilusiems musų pylekalniamis.... Guodo-kime tad sawo pylekalnius! Atsi-mindami weikalus senų musų, ta wisa kraują, kursai už luosybę musų tewiszkės, musų brangios kalbos pralietas tapo, rupinkimė-simes paweizda praboczų sekda-mi, wisuomet buti tikrais lietu-wiais, milycziais sawo nuwar-gintą žemę, ir brangę musų kal-bą!

GALAS.

MITINGAL.

Nedėlioje, 5 diena Sausio, 4 a-dyna po pietų, salėje L. Azuko, 3301 Auburn ave., „Lietuwiszkų Republikoniszką Lygą“ laikys sa-wo susirinkimą, ant kurio bus ap-swar-tomi labai swarbus dalykai. Užtatai delegatų isz wisių lietu-wiszkų klubų yra užkwieczėmi ne-atbutinai pributi.

P. Jonaitis, prez.

Nedėlioje, 5 Sausio, 1 adyna po pietų, bažnytinėje salėje „Drtė Simano Daukanto“ laikys sawo susirinkimą, ant kurio wisi sana-rjai tos draugystės yra užpraszo-mi pributi. Teipogi yra užkwie-ziami ir kiti lietuwi, kurie no-retu prisiraszyti prie Drtės S. D. J. Aleksandrawicziaus, prez.

Brooklyno N. Y. Lietuwiszkų Gedimino Draugyste 12 diena Sausio szį metų, 2 walandą po pietų, Brooklyne, pas p. A. Drangelį, po nr. 73 Grand str., laikys sawo metinį susirinkimą. Užpraszo wietoj brolius, kurie tik nori į draugystę įstoti pribu-ti ant to susirinkimo ir pri-siraszyti, nes dabar įstojimas kasztuoja tik 1 dol., o ant mine-to mitingo taps nutartas metinis mokestis; taigi įstojimas kasztuos brangiaus. Draugystė pa-tyrbdino puikes kokardas su jos wardu. Wardu wiso Draugystės. M. ABRATIS prez.

PAJIESZKOJIMAI.

Pajieszkau sawo draugo Anta-no Atkoczaičio, paeinanczio isz Kauno red., Reseinų pawieto, kaimo Romeslauko. Jeigu kas apie jį žinota arba jisai pats, meldžiū duoti žinią ant adreso tokio. Petras Damulis, 4314 Paulina str. Chicago Ill.

Pajieszkau sawo tewo ir brolio — Wince Mikulio. Jie patys at-kas kitas teikis duot žinią, nes reikalauja jų labai swarbase da-lyke. Mano adresas toks:

Antanas Mikulis, Girard, Ill., C'fo Girard Coal Co.

Pajieszkau sawo draugo Petro Songailos, paeinanczio isz Kauno gub., Reseinų paw. 4 metai kaip jis Amerikoje. Pereitą wasarą bu-wo Scranton Pa., o 4 mensesiai jau kaip iszwažewo į Pittsburgh, Pa. Nežinau kur jisai gywena, deltogi praszau atsiszaukti ant adreso:

T. Lilejka, 566 Exceange str. Buffalo N. Y.

Pajieszkau Selwestro Cheko, paeinanczio isz Kauno gub., Kra-
žių parapijos. Pereitą wasarą buvo Alaskoje, dabar nežinau kur yra. Jeigu kas žinota, meldžiū duoti žinią ant adreso:

Joe Ennis, Brookside Free-mont Co. Colo.

APIE ŽEMĘ ir kitus swietus, jų buvį ir pabaigą.

Pagal Heilperną.

Kas yra žeme ant kurios gywe-name?

Plotai žemes, ant kurios me-s gywename, yra newienoki. Tulo-se jos wietose, kaip antai musų tewynėj, matome dideles lygu-mas, kitur wel randasi augztai kalnai, kalvos ir kitoki žemes-pasikelimai. Jeigu norėtume eiti-wis tolyn, tai pamatytume grei-tai, kad peksztiam žemę pereiti negalima, nes patiktume placzius wandenis, kaip antai: upes pla-
kenczius į jures ir ežerus. Wisa žemes plotas dar žmonių ne su-wisu isztirtas. Wažiuojant toli į sziaurius, priwažiuojame krasztą, kurume perdem per wisus metus yra žiema ir žeme ten uždengta amžinu sniegu ir ledais suskrowu-seis į gana augztus kalnus. Delei didelį szalczių tuose krawtucę ir del ledinių kalnų įsigriebti į tuos krawztus žmogai negalima. Jeigu dabar isz sziczia persikeltume in kitą žemės galą, t. y. į pietus, atrastume ten dar didesnius szalczius ir didesnius nuo ledo suskrowusius kalnus; amžina žiema prasideda ezia ant kokio 150 musiszkų mylių grei-ciaus, neng, wažiuojant in sziau-rių žemės krawtą. Taip pat tarp tų dwiejų szalczių žemės galų ran-dasi plotai su labai karsztu oru; kur per wisus metus yra dideli kaitra. Musų apgyweutas krasztas ir muniis pažystamų kaimynų atsiranda tarp to karsztu ploto ir amžinos žimos: taigi turime ora-widutiniszką, t. y. turime ne per dideles kaitras wasaros laikę ir neperdaug szaltas žiemas. Toks jau plotas su widutiniszką oru atsiranda ir kitoje pietų pusėje žemes, tarp ploto su dideliais kar-sztiais ir krasztiais amžinos ži-mos ir szalczių pietų szalise.

Wisi plotai kietos žemes apaugę yra wisokiais augmenimis: žo-leliais, medžiais, krumais; ezia gy-wena wisoki gywuoliai ir žmones wisokių giminių; wandenise tei-posgi gywena wisoki wandeniiniai gywuoliai ir augmens.

Koks yra žemes pawidulus?

Jeigu nueisime ant lygumos, arba iszplauksime ant jurių, tai matome aplink sawę didelį plo-tą žemes arba wandens ir leng-wai matome, kad tie plotai turi apskritu pawidulą, t. y. pawidulą didelio rato. Toksai matomas ra-tas wadinasi horizontu. Wisur kur tik turime liuo-ą lygumą prieš akis, wisada ji rodosi mums apskriti, jeigu tik nieks ne uždengto ploto musų akims, kaip antai: kalnai, artimos girios ir triobos. Plotas musų akių ap-imtas į wisas puses yra lygus; pasieke wieną mylių, žinoma, jei-gu stowime ant lygumos; jeigu apimtume wietą ant augztio bok-szo, arba kalno, tasyk akys mu-sų pasieks tolians neng wieną mylą: jak akys musų mato: me-nulį, saulę ir žwaigždes, nors jie nuo mus net tukstancziiais ir mili-jonais mylių atskirti; Taigi ne akių musų kalte, jeigu stowint ant lygumos, nematome tolians neng wieną mylą. Suprasime tą leng-wai, jeigu patikesime, kad žeme, ant kurios gywename, yra ne tik apskriti, bet apwali, kaip obuolys. Taigi stowedami ant tokio apwalus ploto negali-me toli akimis pasiekti, nes tolesnes wietas uždengė mums patasai apwalumas. Kiekwienas bewažiuodamas juremis gerai pa-matys, kad jeigu bekeliuojant pa-tiko kur plaukenį laiwa, tai pir-miausei pamato wirszinę jo stiebo, toliaus gi, anam labiaus priartinus, mato wį daugiaus, pakol ant galo wisai anam pri-dartinus pamato jo apaczia. Kodėl isz apaczios ne gal matyti? Atsa-kimas lengwas ir rolos kiekwie-nau suprantamas: delto, kad ap-

paczia jo uždengė apwalumas ar-ba pustuma žemes. Tas pats at-seina ir ant žemes keliuojant: žmogus pirmiausei pamato wirszu-nes bokszų arba kalvų; paskui gi jų apaczia.

Atstolinant nuo kur, ta pati matome: pirmiaus uždengė mums apaczia wisokių triobų, ar-ba medžių, toliaus gi wirszune. Saule užtekedama pirmiausei ap-szwiecžia wirszunes kalnų ir me-džių, toliaus gi, kildama augsz-tyt, sawo spinduliais pasieke ly-gumą žemes. Jeigu žeme butu tik apskriti bet lakszta, tai, stowe-dami kur nors ant lygumos, ma-tytume tolians kalnus arba aug-sztus trobesius tik labai sumaž-
jusius, bet wisus isz syk, o ne pirma wirszinę, o tik labiaus pri-artinus apaczia. Apart to, apwa-lumą žemes žmonems iszaiszkina geriausei tas, kad jeigu iszwa-žiuosime isz kokios nors wietos ir keltausime nuolatai tiesiog į wieną krasztą, nesitrukdami ne į wieną ne į kitą szalį, tai ant galo pargryszime į tą paczia wietą, isz kur iszkeliawome. Tai-gi apie žemę galima apkeliauti aplinkui (ne galima apwažiuoti tik keliuojant tiesiog in sziaurius arba in pietus, nes ezia kelione apstabyds užszalą jurių wandens ir ledų kalnai). Taigi, jeigu žemę galima aplink apwažiuoti, turi ji but apwali. Tankei teiposgi atsi-tinka naktį, kada saule nusilei-džia o mehlis swicze, kada že-mė atsiranda tarp menulio ir sa-les, szeszelis žemes puolančis ant menulio yra apskritus; tasyk tu-rime aptemima menulio. Yra dar daugiaus darodymų galinczių skaitytojus pertikinti apie apwa-lumą žemes, bet rodosi, kad ir ezia parodytų užten-ka, idant galima but gerai supras-ti. Taigi žeme yra didelis apwa-lus szmotas, ant nieko nepasire-menti, bet kybantį liuosai neisz-mieruotose plotuose swieto. Ap-walumas wienok jos ne suwisi ly-gus, nes abiejuose galuose, t. y. tolimose sziaurise ir pietuse ji-je yra truputi suplota. Toksai ap-walus szmotas galuose suplotas mokslinezių yra praminas — sferoida. Tokį paweikslą turi ir musų apgywenta žeme ir kiti swietai.

Ne wienas ezia gal paklausti: jeigu žeme yra apwali, tai kodėl ji mums rodosi apskriti ir lek-szta? Jak ant jos yra augztai kalnai ir gilios tarpkalnes? Jeigu didelį kokį apwalą waisiu apibetur-me su myltais, jak jis per tai nepasiliaus buwęs apwalu; taigi tie augztai kalnai ir gilios tarpkalnes ant wiso pawirszius žemes, isznezcanczio su wirszum 9 milijonus lietuwiszkų mylių, ne iszrodys didesniu už myltus, ku-riais apiberture didelį obuolį. Jei-gu kas guletu žiureti į žemę nuo toli stowedams, ant paweiklo, ant saulės, arba nors ant menulio, nepamatytū ant žemes nei tų ka-lnų, nei tarpkalnių, kurios mums rodosi teip gilios; pamatytū isz ten wisur, kad žeme yra apwali, kas mes welei matyti negalime, nes wisada ne matome jos wisos, bet wos mažą kraszcziauką. Musė užsitopus ant obuolio nepatemytu jo apwalumo, nes matytū wos ma-žą jo krasztelį; tas pats atseina ir su žmogumi temyjenaziū že-mė: matydams wos wieną mi-lijoninia jos dalį, ne gal nute-myti gerai jos pawidulą; delto ji rodosi apskriti bet paplokšč-
ežia, ypacz kad ją uždengė nuo musu akių daugelis kalnų ir kul-vų, girių ir triobų; pawirszius žemes yra wisai susitraukęs, ka-dar labiaus apsunkina mums te-minimą. Tik ant didelių lygumų ir ant jurių pawirszius geriaus ir greiciaus nutemyti galima ap-walumą musų žemes.

GROMATNYZIA.

p. Petrosziui. Žinia Tamistos paduota jau sykį buvo patal-pinta — taigi jos antrą kart tal-pinti ne galime. Tamistos gi pa-duota mažai kuom skirosi nuo jau patalpintos.

Maskoliszkas sznipukas (szpiegas).

Lenkiszkas laikrasztis „Polio-nija“ raszo, kad tarp Lenkų, wo-kiecių, prancuzų, czeų, gal ir tarp lietuwių, apsigywenusių apie Baltimorę ir Washingtoną sukinėjasi koksai tai Borys Po-morsky, kursai garsina, luk bu-węs profesoriumi Petersburgo uniwersiteto, bet tapęs iszsiųs-tas į Siberiją, mokantis daugel kalbų. Prof. Pomorsky labai esąs panaszus į pirma pazistamą Pa-ryžiu, bet buk tenai nesziuojentį lenkiszką prawardę, Stanislo-wo Polanco ir nuolatai sukinėjo-si tarp ten apsigywenusių lenkų ir maskolių. Paskui po tuom pacziu wardu atsiranda A-merikoje ir ezia pirmiausei pris-plakė prie czeų, ir ant ga'o prazuwo. Dabar gi atsiranda Bo-rys Pomorsky. Ilgai nieks než-nojo isz ko ponas Polaniec gywe-na: tankei budawo jis nusgryz ir wel nežinia isz ko pralobdawo. Tuom tarpu, kaip raszo „Polio-nija“, dabar iszaiszskino szaltinjs, isz kurio jisai pinigų semia. A-pie tą, taip raszejas paduoda: „Atsitiko, kad į mano rankas papuolė laiszkas, prigulintis Po-lancui, isz jo gi pasirodo, kad ji-sai yra maskoliszkas agentas pra-wokatoriam. Gromatę anoj insa-ko jam, kad susiartintu su wiena draugyste, į kurią priguli: lenkai, wokiečiai, maskolinai ir prancuzai ir gerai isztirti mierius ir reiszki-mos tos draugystės ir apie tą pra-neztu kur reikia. Raszte pasaky-ta szitaip: ne abejojame, kad su mokojinu tiek kalbų, tamistai pasiseks wiską prideranczei isz-tirti.

Taip yra Amerikoje; panaszus atsitikimas buvo ir Lietuwoje szia wasarą. Po Lietuwa ezia waž-i-nėjo kaipo tirinetojas lietuwiszkų padawinų ir dainų, docentas Pe-terburgo uniwersiteto, dabar gi dar in bibliotekoms, pažistamas jau nuo senei p. Wolteris. Atwa-žewę į Lietuvą apgarsino, kad ji siuntė apszwietos ministeriją, kaip pridera docentui lietuwisz-kos kalbos. Reikėjo wienok ne-laimingo atsitikimo jam iszke-liuojant, kad galėlaiwys ant Nemu-no sužeidė dwi moteri drauge wažiuojenti, taigi p. Wolteriu iszpuolė buti liudinju ir reikėjo parodyti atsakančius rasztus. Taigi tuose nelaiminguose rasz-tuose pasirodė, kad docentą, Pe-terburgo uniwersiteto siuntė į Lietuvą ne apszwietos ministe-rija, bet ministerija widurinių da-lykų. Kokį ji turi susirizimą su mokslinezių tirinėjimais lietu-wiszkų dalykų, jau mes joku bu-du suprasti negalime. Mums ro-dosi, kad widarių ministerioj su-siwinioja yra į wieną kamuolį su-lai policijos užziuros, o ne mok-sliszki dalykai. — Teipogi ant spaudos dalykų parados Peterbur-ge buvo p. Wolterio surinktos wisokios lietuwiszkos knijos ir tarp jų Tilžėj ar kitor spaudintos su newa daleidimu Wilniaus cen-zuros. Taigi ant tų p. Wolterio ba-wa padėti paraszai, kad tai yra falsifikatai kas link to daleidimo cenzuros. Tas wienok dar butu ne kas, atsitinka ir swarbesni da-lykai, kurių jau paprastas protas doro žmogaus apimti ne gali: tuom yra paduoti net adre-sai ir prawardes žmonių, pasisle-pusių po wisokiais pseudonimais. Teisybė, kad prawardes klaidžios; isz ko galima nutemyti, kad p. Wolteriu nepasisekė isztirti musų raszę. Jeigu nepasisekė istumti į nelaimę daugelio musų darbinjų — tai jau ne jo doros kaltė, bet atsitiko tik per tad-kad siulo nesigriebė; noras wie-nok kiekwienam aiszkei mato-mas.

Ar dare tą su žinia, ar be ži-nios, apie tą ne kalbame ir nežino-me kaip tą wiską iszaiszskinti. Jeigu ezia parodome, tai tik del-to, kad mums wisada nadin-giaus apsisaugoti nuo atwirumo; kad geriaus nekalbėti wiską ką tik žinome, wisokiemis newa Pe-terburgo apszwietos Ministe-ri-os iszsiųtiems tirinetojams.

